

A SZÜZESSÉGI KULTUSZ EREDETE

(Nők Lapja, 2020. december)

A szüzességtesztelés a WHO szerint a világ legalább húsz országában élő gyakorlat, a leggyakoribb Afrikában, Ázsia egyes országaiban, például Indiában és a Közel-Keleten. T.I. amerikai rapper 2019-es interjúja óta viszont, melyben azzal dicsekedett, hogy lányát tizenhatodik születésnapja alkalmából szüzességet ellenőrző vizsgálatra vitte, tudjuk, hogy a nyugati világban is létezik. Iványi Tamás, az ELTE Sési Filológiai és Arab Tanszékének oktatója mesél a szüzességkultusz kialakulásáról.

– A szüzességkultusz az egész világon elterjedt – magyarázza. – Ez nem vallási, hanem kulturális szokás volt. Az 1930-as években például a szicíliaiak Amerikából hazaküldték a nászéjszakai véres lepedőt, az egyiptomi falvakban pedig az erkélyre lógatták ki azt. Samuel Johnson 18. századi angol tudós szerint a nő egyetlen vagyona az ártatlansága. A későbbi angol regényekben is arról írnak, hogy a férfi társadalmi helyzetét a származása biztosítja, a családot pedig az asszony becsülete. A szüzesség szentségesítése a 20. század utolsó harmadában, a fogamzásgátlók elterjedésével szűnt meg. Az iszlám kultúrában viszont nem ment végbe ez a változás. Az arab világban ha a menyasszonyról kiderült, hogy nem szűz, elesett attól az összegtől, amit a férj házasságkötéskor fizet az arának, vagy a családjának. Oda lett a jó hírneve, így többet nem tudott férjhez menni. Az emberek tisztában voltak azzal, hogy a nászéjszakai vérzés nem automatikus, még a szüzeknél sem, ezért népi technikákkal próbálták megelőzni a botrányt. Gyakori volt, hogy csirkevért raktak a lány hüvelyébe (pl. Ománban, Egyiptomban) a szociográfiai riportok szerint még manapság is, főleg vidéken, a nászéjszaka előtt a család egyik nőtagja, vagy a vőlegény kendőbe bugyolált hüvelykujjával átszakítja a szűzhártyát. Ha nem véres a kelme, a nászéjszakán biztosítják, hogy „legyen vér”, így nem fog kiderülni soha, ha a lány korábban már élt nemi életet.

LASSÚ VÁLTOZÁS

A patriarchális társadalom kialakulásával az addigi törzsi kereteket szétszabdalva az egyénre hárult a felelősség, hogy a családban maradjon az örökség. A szüzesség az apai jogú társadalom eszközévé vált. Amikor Mekka kereskedőváros lett, fontossá vált, hogy a vagyon és a hatalom apáról fiúra szálljon. Ezért, hogy a férfiak biztosítsák leszármazásuk tisztaságát, megtiltották a nőknek, hogy a jövőbelijükön kívül mással is létesítsenek szexuális kapcsolatot. Manapság az arab világban azok a családok tartják fontosnak, hogy lányukat szüzességi teszt alá vessék, akiknek gyermekei másik városban tanulnak. Főleg, hogy napjainkban az arab országokban a felsőoktatásban tanulók nagyrésze nő. Egyiptomban 2016-ban egy parlamenti képviselő javasolta az összes diáklány szüzességi vizsgálatát, de botrány lett belőle, és leszavazták. Szintén Egyiptomban a hagyományosan elrendezett házasság elől a fiatalok úgy próbálnak kibújni, hogy egy egyetemi csoporttársukkal hivatalos, de nem az iszlám szerinti, hanem szokásjogi, titkos házasságot kötnek. A házasságlevelet a nő őrzi, hogy ha azzal vádolnák, hogy erkölcstelen életet él, igazolni tudja, hogy férjnél van. Algériában viszont négy éve betiltották a szüzességvizsgálatot, ha valaki mégismegszegi a törvényt, nem a páciens, hanem az orvost ítélik el. Így ha lassan is, de az arab világ „tisztaság kultuszhoz” való hozzáállása is változik.